

Spondylartropati

Spondylartropati betyder egentligen en grupp sjukdomar, men kan också användas som en separat diagnos om det inte är möjligt att fastställa en specifik sjukdom. Man talar också om seronegativa reumatiska ryggsjukdomar eftersom ingen reumafaktor påträffas i blodet vid spondylartropatier och eftersom sjukdomarna tenderar att orsaka inflammation i ryggradens leder.

Till gruppen spondylartropatier hör:

- ankyloserande spondylit (Bechterews sjukdom)
- axial spondylartrit som eventuellt föregår ankyloserande spondylit
- reaktiva ledinflammationer och Reiters syndrom
- ledinflammation associerad med ulcerös kolit och Crohns sjukdom
- en del former av barnreumatism
- psoriasisartrit med inflammation i ryggradens leder

Sjukdomsorsak

Det är möjligt att olika spondylartropatier uppstår på samma sätt. Det är möjligt att de är kroppens reaktion på inflammationer i tarmen och i könsorganen, till exempel reaktiva ledinflammationer.

Den ärftliga riskfaktorn HLA-B27 ökar benägenheten att insjukna, och påträffas hos de flesta av de insjuknade. Finländarna hör till de folkslag som till största delen lever i ett kallt klimat och hos vilka HLA-B27 är rätt allmänt förekommande. Denna antigen kan påvisas hos 15 % av finländarna, hos 8 % av mellaneuropéerna och hos 1 % av japanerna. Hos Centralamerikas indianer är den mycket sällsynt. Eftersom HLA-B27-positiva personer har en 100 gånger större risk att insjukna i spondylartropatier, är dessa sjukdomar relativt vanliga hos den finländska befolkningen. Finländska forskare har också utmärkt sig i forskning om dessa sjukdomar. Å andra sidan bör man komma i håg att majoriteten av riskpatienterna aldrig insjuknar i någon form av spondylartropati. Det finns ingen orsak att undersöka om friska personer bär på en HLA-antigen.

Symptom och sjukdomsbild

Spondylartropati kan orsaka inflammation såväl i extremiteternas som i ryggradens leder. Vanligast är sakroiliit, inflammation i lederna (SI-lederna) mellan korsben (sacrum) och tarmben (ileum).

Gemenensamt för sjukdomarna är också att man insjuknar som ung vuxen, drabbas av en reumatisk inflammation i ögat (irit) och även ibland i hjärtat och aortaväggen. Det är dock ovanligt att man drabbas av samtliga dessa. Ledinflammationerna kan vara svårartade i början, men sjukdomen kan till och med läka ut utan behandling.

Behandling och prognos

Även om spondylartropatier ofta är långvariga, orsakar de sällan bestående allvarlig funktionsnedsättning. I lindriga sjukdomsformer har läkemedel ingen större effekt, och det kan ofta räcka med tillfällig smärtlindring. Vid allvarliga spondylartropatier används i dag nya biologiska antireumatiska läkemedel ifall sulfasalazin inte har gett tillräckligt gott terapisvar.

Uppdaterad 14.6.2016